

Estratègia d'Educació per a la Justícia Global

L'Associació de periodisme Fora de Quadre (d'ara en endavant FdQ) vol contribuir a la transformació social, a través d'accions d'Educació per a la Justícia Global (EpJG). Reivindiquem la cultura de base, el periodisme social i la creativitat audiovisual per qüestionar els mecanismes que generen desigualtats i injustícies. Volem promoure una consciència crítica que vagi a l'origen i, a la vegada, contribueix al canvi.

Treballem per una sensibilització transformadora, feminista, descentralitzada i internacionalista. Ho fem seguint una estratègia compartida:

La definició

Partim de l'“Estrategia de Educación para el Desarrollo de la Cooperación Española” (Ortega Carpio, 2007), on es defineix aquesta educació com el “procés educatiu –formal, no formal i informal– constant encaminat, a través de coneixements, actituds i valors, a promoure una ciutadania global generadora d'una cultura de la solidaritat compromesa amb la lluita contra la pobresa i l'exclusió així com amb el desenvolupament humà i sostenible”.

Reconeixem la pluralitat d'agents que hi intervenen i posem especial atenció als mitjans de comunicació ja que, “contribueixen a la tasca de EpJG en l'àmbit de la sensibilització quan informen de manera puntual i adequada, i eviten actuacions negatives, sense caure en missatges simples, enganyosos, catastrofistes... i corregint males pràctiques; en incidència política: creant opinió; en investigació: mitjançant la realització de programes especials; en educació-formació (formal i no formal), complementant les accions realitzades pels mitjans de comunicació amb les que es duen a terme a l'educació formal i no formal, a través d'activitats dissenyades, pensades i, per tant, programades en una estratègia a mig i llarg termini que tingui com a objectiu ajudar a comprendre els problemes i els seus orígens, en lloc de limitar-se a reflectir un problema concret en un moment determinat”.

En aquest sentit, tal i com indica el document “Treballar per la justícia global en un món global” (La Fede, 2016), el paradigma de la justícia global esdevé una oportunitat i un repte per denunciar les injustícies d'un món complex i global, i per actuar en la seva transformació. Conscients que les respostes són polièdriques, volem treballar des de la diversitat, sumant les mirades d'àmbits i sectors diferents, i teixint una xarxa de xarxes. Per això, incorporem la crítica i l'autocrítica que ens ajuden a fer-nos preguntes i revisar-nos, així com la flexibilitat i la creativitat per tal d'innovar.

La comunicació social

Com escriu Javier Erro a "Reinventar l'educació pel desenvolupament des de la cultura audiovisual" (2009), cal "comprendre que la comunicació és molt més que un instrument, que els mitjans de comunicació de masses són dispositius culturals, que noves tecnologies ens remetent a noves sensibilitats i formes de coneixement, obri portes per a començar a pensar d'una vegada el paper de la comunicació, en el seu sentit més ampli, quan parlem de desenvolupament i de cooperació".

La incorporació de la comunicació i la cultura audiovisual a l'EpJG implica transformar el model educatiu unidireccional. La gent en general, i especialment la més jove vol participar en la construcció del coneixement. S'obre pas una nova relació entre l'emissió, el missatge i la recepció, antagònica amb el model unidireccional i autoritari d'educar.

La comunicació i cultura audiovisual ve a transformar radicalment la mateixa idea d'educació, imposant un canvi d'estil comunicatiu en els processos educatius, un plantejament multimèdia de l'ensenyament que parteix de la presència d'una multiplicitat de dispositius, de formes d'expressió i de participació. Això exigeix que la persona que fa la tasca educativa es revisi com a comunicadora (Ferres, 2000 i 2008; Silva, 2005).

Les noves tecnologies i la cultura audiovisual poden servir com a suport d'aquest nou estil comunicatiu, o com a instruments per a perpetuar l'ensenyament tradicional. El tema radica a assumir la comunicació com un aspecte intern del procés educatiu, inseparable de la pedagogia.

Els processos educatius que promovem des de FdQ tenen en compte les noves tecnologies i es defineixen en base a l'ús i consum crític de la comunicació, l'apoderament de col·lectius específics per tal que siguin creadors i creadores de missatges comunicatius propis i el rol dels educadors i educadores com a acompanyats d'aquests processos.

Dimensions/àmbits/accions

Sensibilització: accions a curt termini amb les quals pretenem donar a conèixer una situació de desigualtat o de violència i les causes i estructures que contribueixen a perpetuar-la; es tracta d'un primer pas per a la conscienciació ja que incideix directament en el cercle ignorància-indiferència-ignorància, i té per objectiu generar entre l'opinió pública una consciència crítica i pràctiques solidàries.

Formació: el procés educatiu que pretén formar en continguts, habilitats i valors, configurant una estratègia a mitjà i llarg termini, amb un públic objectiu clarament definit cap al que s'orienten les metodologies educatives. Aprofundir en l'anàlisi de les causes de les desigualtats i les violències i en les propostes de canvi. La formació sobre el desenvolupament completa el cicle formació-acció-reflexió com a mètode per a la presa de consciència i d'actituds de canvi. Considerem també al professorat, com a agents multiplicadors dels processos d'aprenentatge

Incidència política i mobilització social: Entenem per incidència política el procés sistemàtic i organitzat per exercir influència sobre els àmbits de decisió política per aconseguir transformacions socials mitjançant la participació de l'opinió pública en el procés de presa de decisions, en àmbits que s'estenen des d'allò local a allò global. La mobilització social com via per fer incidència. La participació activa dels ciutadans fent-los sentir protagonistes directes del canvi en polítiques i estructures.

Els àmbits d'aplicació de EpJG de FdQ són l'educació formal, la no formal i la informal.

En els àmbits d'educació formal i no formal:

- Ofertint propostes educatives, que sempre prenen de punt de partida un producte audiovisual, cultural o periodístic, destinat a centres educatius formals o a grups d'educació no formal.
- Impartint tallers de vídeo participatiu destinats a col·lectius concrets com joves o dones.
- Organitzant cicles de cinema documental i de ficció i passis de pel·lícules que aborden temàtiques socials i de Drets Humans.

En l'àmbit de l'educació informal:

- Produint documentals i altres productes audiovisuals per a la seva difusió als mitjans de comunicació generalistes i especialitzats i a través dels espais propis que disposem a internet i les xarxes socials.
- Redactant peces periodístiques multiformat per a mitjans de comunicació.
- Participant als mitjans de comunicació divulgant, a través dels projectes impulsats, les problemàtiques sobre les que es centren.
- Realitzant estudis i investigacions sobre el tractament puntual de temes socials i vinculats als Drets Humans i la Pau als mitjans de comunicació.
- Utilitzant Internet i les xarxes socials com a eines i espais de reflexió crítica.
- Realitzant treball en xarxa amb entitats i grups de persones o moviments que comparteixin els fins de l'organització.